

ตำบลดิจิทัลยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศไทย

โดย ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี

เมื่อ ๘,๐๐๐ ตำบล ๘๐,๐๐๐ หมู่บ้าน เข้มแข็งจัดการพัฒนาอย่างบูรณาการได้ ทั้งประเทศไทยก็ร่มเย็นเป็นสุข คนไทยทั้งประเทศพ้นทุกข์ได้

ถ้าฐานของประเทศแข็งแรงจะรองรับประเทศทั้งหมดให้มั่นคง

โครงสร้างใดๆ ไม่ว่าพระเจดีย์หรือปิระมิด ฐานต้องกว้างและแข็งแรงจึงจะมั่นคง สังคมก็เช่นกัน พระเจดีย์สร้างจากยอดไม่ได้จะพังลงๆ เพราะไม่มีฐานรองรับ การพัฒนา ประเทศไทยที่ผ่านมาทำประตูดุการสร้างพระเจดีย์จากยอด อะไรๆ ก็เอาแต่ข้างบน ไม่ว่า เศรษฐกิจ การศึกษา หรือการเมือง จึงไม่สำเร็จ เพราะไม่มีฐานรองรับ

ฐานของประเทศไทยคือชุมชนท้องถิ่น

ตำบลประมาณ ๘,๐๐๐ ตำบล หมู่บ้านประมาณ ๘๐,๐๐๐ หมู่บ้าน เป็นฐานของ ประเทศ ชุมชนท้องถิ่นเหล่านี้ครอบคลุมทุกตารางนิ้วของประเทศ เป็นที่อยู่ร่วมกันของคน ส่วนใหญ่ของประเทศ เป็นที่อยู่ของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมด เป็นที่สืบต่อ ทางวัฒนธรรม

ถ้าพื้นที่ทั้งหมดมีการพัฒนาอย่างบูรณาการที่ เศรษฐกิจ – จิตใจ – สังคม – สิ่งแวดล้อม – วัฒนธรรม – สุขภาพ – การศึกษา – ประชาธิปไตย เชื่อมโยงอยู่ในกันและ กัน จะเกิดดุลยภาพ ดุลยภาพทำให้เกิดปรกติภาพหรือสุขภาวะ และความยั่งยืน ถ้าต้องการ เห็นความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์คือยุทธศาสตร์ชุมชนท้องถิ่น

ตำบลเป็นจุดยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศไทย

เพราะตำบลเป็นจุดเชื่อมประชาชนทั้งหมดข้างล่างกับโครงสร้างของรัฐข้างบน ตำบล เป็นจุดที่มีองค์กรของรัฐที่ใกล้ชิดประชาชนทั้งหมด และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วถึง เป็นผู้ปฏิบัติการ

อนึ่ง ในขณะที่สังคมไทยกำลังเข้าไปสู่การเป็นสังคมสูงอายุ ระบบเศรษฐกิจเมือง ไม่สามารถแบกรับผู้สูงอายุได้ แต่ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งจะดูแลผู้สูงอายุได้ทั้งหมดด้วย คุณภาพที่ดีกว่าและต้นทุนที่ต่ำกว่า เช่นเดียวกับเรื่องคุณภาพเด็กและเยาวชน รวมทั้งเรื่อง อื่นๆ อีกหลายเรื่องที่สังคมข้างบนทำไม่ได้

เป้าหมายของตำบล

เป้าหมายต่อไปนี้เป็นทั้งเป้าหมายเชิงเครื่องมือ กลไก และผลลัพธ์

๑. ส่งเสริมให้มีสภาผู้นำชุมชนทุกชุมชน ในตำบล ในแต่ละชุมชนจะมีผู้นำตามธรรมชาติประมาณ ๔๐ – ๕๐ คน รวมตัวกันเป็นสภาผู้นำชุมชน ทำแผนชุมชนให้สภาชุมชน คือคนทั้งหมู่บ้าน รับรอง และคนทั้งหมดร่วมกันขับเคลื่อนการ พัฒนาอย่างบูรณาการ

๒. มีสถาบันการเงินของชุมชนระดับตำบล ในทุกตำบล สถาบันการเงินของชุมชนระดับตำบล เป็น เครื่องมือเชิงสถาบันของชุมชน เพื่อการออม สวัสดิการ อาชีพ การศึกษา ที่เคยทำมาแล้ว มี เงินสะสมถึงกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ใน ๑ ตำบล ทั้ง ๘ ,๐๐๐ ตำบล
จะมีเงินของชุมชนกว่า ๘๐๐ ,
๐๐๐ ล้านบาท

๓. วัดทุกวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน แต่ละตำบลมีวัดโดยเฉลี่ย ๕ วัด วัดควรร่วมกับ ชุมชนในการพัฒนาจิตใจ สังคมสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ผู้สูงอายุ การศึกษา

๔. โรงเรียนทุกโรงเรียนในตำบล บูรณาการการเรียนรู้กับเศรษฐกิจ สังคม โดยเฉลี่ยแต่ละตำบลมี ๕ โรงเรียน โรงเรียนควรร่วมกับชุมชนในการพัฒนาอย่างบูรณาการ อาจเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม

๕. สถานประกอบการในตำบลมีบทบาท ในการพัฒนาอย่างบูรณาการ สถานประกอบการทั้งหมดในตำบล ควรเป็น แหล่งเรียนรู้ และมีบทบาทในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

๖. มีสัมมาชีพเต็มพื้นที่ สัมมาชีพหมายถึงอาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีรายจ่ายน้อยกว่ารายได้ การมีสัมมาชีพเต็มพื้นที่ เป็นปัจจัยของความร่มเย็นเป็นสุข และศีลธรรม

๗. มีทักษะวิชาชีพช่างทุกแขนง การที่คนในชุมชนมีทักษะวิชาชีพช่างทุกแขนง ทำให้ชุมชนมีสมรรถนะ และหายจน ถนนผ่าน ตำบลใดตำบลนั้นดูแลซ่อมแซม มีส่วนแบ่งรายได้ รถใครมาเสียในตำบล ดูแลให้ปลอดภัย และมีช่างซ่อมให้ ช่างจากชุมชนสามารถไป ทำงานในเมืองแบบเข้าไปเย็นกลับ

๘. มีตลาดชุมชนและการจัด การท่องเที่ยวชุมชน ตลาดชุมชน และการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ทำให้สามารถขยายสินค้าชุมชน สร้างรายได้ กระตุ้นการอนุรักษ์วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๙. จัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงาน จัดการขยะ ชุมชนมีภูมิทัศน์สวยงาม มรมรื่น อนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร จัดการใช้อย่างเป็น ธรรม สามารถสร้างพลังงานทางเลือกมากที่สุด

๑๐. เป็นสังคมที่คนไทยไม่ทอดทิ้งกัน สรรวญ์อาจถูกทอดทิ้ง เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก กำพร้า คนพิการ จัดให้มีอาสาสมัคร ดูแลหมด ทุกคน โดยใช้กองทุนสุขภาพชุมชน และเงิน สนับสนุนสวัสดิการ จากสถาบันการเงินของ ชุมชนระดับตำบล

๑๑. มีองค์กรจัดการอาสาสมัคร เพื่อชุมชน รัฐบาลควรมีนโยบายให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ และพนักงาน ภาคธุรกิจ เป็นอาสาสมัครเพื่อชุมชน เราจะมี คนช่วยดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ เต็ม แผ่นดิน เป็นการถักทอคนไทยเข้ามาด้วยกัน เป็นการสร้างจิตสำนึก และการเรียนรู้ความจริง ของแผ่นดินไทย

๑๒. พัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชน หมดทุกคน เด็กและเยาวชนเป็นอนาคตของชาติ ทุกตำบล ต้องสามารถดูแลเรื่องพัฒนาคุณภาพเด็ก และ เยาวชนหมดทุกคน

คนจนต้องมีอาสาสมัคร

๑๓.ทุกตำบลเป็นตำบลปลอดภัย ไม่มีการข่มขืน จี้ปล้น ฆ่า อุบัติภัยบนท้องถนน อุบัติเหตุ เด็กจมน้ำตาย ทุกตำบลต้องเป็น ตำบลปลอดภัย

๑๔.นวัตกรรมระบบสุขภาพตำบล นอกเหนือจาก รพ.สต. ควรมีพยาบาลชุมชน ๑ คน ต่อ ๒ หมู่บ้าน มีผู้ช่วยพยาบาลหมู่บ้าน ละ ๑ คน กินเงินเดือน อบต. กองทุนสุขภาพ ตำบล และสถาบันการเงินของชุมชนระดับ ตำบล สามารถดูแลประชนชนโดยใกล้ชิด ประดุจญาติ ทุกตำบลควรมีศูนย์การแพทย์ แผนไทย ๑ แห่ง เป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม

๑๕.แหล่งเรียนรู้ตำบล ช่วย ทุกตำบลมีห้องสมุดตำบล พิพิธภัณฑ์ตำบล ศูนย์ศิลปะ ศูนย์กีฬา ศูนย์เรียนรู้พิเศษ เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เต็มตำบล

๑๖.มีความสามารถในการดึง ความสนับสนุนจากภายนอก แหล่งสนับสนุนจากภายนอกมีมากมายทั้งเรื่องข้อมูลข่าวสาร ความรู้ทางวิชาการ และเทคโนโลยี กฎหมาย การอาชีพ การเงิน นโยบาย ตำบลต้องสามารถดึงความสนับสนุนที่ต้องการ

๑๗. เป็นตำบลแห่งการทำความดี มีตัวอย่างที่ทั้งตำบลเชื่อมโยงกัน ด้วยการทำความดี เช่น ช่วยเหลือผู้อื่น ดูแลผู้สูงอายุ ดูแล สิ่งแวดล้อมอนุรักษ์วัฒนธรรม ปฏิบัติธรรม ทุก ตำบลต้องเป็นตำบลแห่งการทำความดี

ถ้าตำบลสามารถบรรลุเป้าหมายทั้ง ๑๗ จะเป็นตำบลเข้มแข็ง มีสุขภาวะที่สมบูรณ์ เป็นตำบลน่าอยู่ที่สุด รวมกันทั้งประเทศเป็นประเทศไทยที่น่าอยู่ที่สุด

ทุกภาคส่วนสนับสนุนยุทธศาสตร์ตำบล

เรามีหน่วยงานต่างๆ มากมายทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ ภาค การสื่อสาร ภาคประชาสังคม เกินพอที่จะสนับสนุนตำบล ได้ครบทั้ง ๘,๐๐๐ ตำบล

รัฐบาลควรมีนโยบายให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนตำบล ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยองค์กรเล็กสนับสนุน ๑ ตำบล องค์กรใหญ่สนับสนุนหลายตำบล ดังที่ ปตท. สนับสนุนอยู่ ๘๔ ตำบล บริษัทมิตรผลก็กำลังให้เจ้าหน้าที่ ๑๒ คน เรียนรู้ งานพัฒนาตำบลอยู่ นี่ยังจะสนับสนุนจำนวนเป็นร้อยตำบล หากองค์กรการสื่อสารเช่น สถานีโทรทัศน์ต่างๆ สนับสนุนตำบลจำนวนหนึ่ง จะทำให้สามารถสื่อสารเรื่องการพัฒนา ชุมชนท้องถิ่น

ควรทำการตกลงกันว่า องค์กรใดจะสนับสนุนตำบลอะไรบ้างแล้วประกาศให้สาธารณะ รับรู้ องค์กรของภาคส่วนต่างๆ ที่จะสนับสนุนตำบล มีดังนี้ กรม กอง ของกระทรวงต่างๆ บริษัท ต่างๆ กองทัพ ตำรวจ ธนาการ รัฐวิสาหกิจทั้งหมด หนังสือพิมพ์ สถานีโทรทัศน์ มหาวิทยาลัยทุกมหาวิทยาลัย มูลนิธิ สมาคม การให้ทุกองค์กรแยกกันรับผิดชอบสนับสนุนเป็นรายตำบล เพื่อให้องค์กรแต่ละ องค์กรมีโอกาสเรียนรู้การพัฒนาอย่างบูรณาการด้วยตนเอง ทั้งนี้โดยอาจมีองค์กรเช่น พอช. สสส. มูลนิธิปิดทองหลังพระ ช่วยแนะนำ ตำบลทั้ง ๘,๐๐๐ ตำบล กับองค์กรทุกประเภทที่สนับสนุนตำบลจะเชื่อมโยง

เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (Interactive Learning through action) ของคนไทยทั้ง ประเทศที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์

“

การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ

”

เป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดในการผ่านความยาก ไปสู่ความสำเร็จ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Transformation)

แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น การเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคนที่เกี่ยวข้อง เกิด ภาวะธรรมาภาพ ความเชื่อถือไว้วางใจกันเกิดเป็นปัญญาร่วม เกิดนวัตกรรม และเกิดความสุข ประจวบบริบูรณ์

จัดมหกรรมการลงนามในสัญญาพัฒนาประเทศไทย

ควรจัดมหกรรมลงนามในสัญญาพัฒนาประเทศไทยโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยองค์กรทั้งหมดทุกภาคส่วนที่ตกลงจะสนับสนุนตำบล ในการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้ง ๘,๐๐๐ ตำบล มาลงนามสัญญาต่อนายกรัฐมนตรี ว่าองค์กรใดจะสนับสนุนตำบลอะไรบ้าง แล้วประกาศให้รับรู้ทั่วกัน มีกระบวนการติดตามประเมินความก้าวหน้า ของงานสนับสนุนการพัฒนาตำบลทุก ตำบล และรายงานต่อสาธารณชนเป็นระยะๆ โดยวิธีนี้การพัฒนาตำบลจะก้าวหน้าขยาย ตัวอย่างรวดเร็ว อาจจัดให้มีการประชุมร่วมระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ

นั่นคือการถักทอกันเป็นพลังแผ่นดินไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ทั้งๆ ที่มีทรัพยากรมาก แต่สังคมไทยไม่มีพลังการพัฒนาและองค์ประกอบต่างๆ แยก ส่วนไม่เข้ามาประกอบกัน เหมือนสังคมเคลื่อนหลุด รูปแบบที่เสนอในยุทธศาสตร์ตำบลนี้ คือ การถักทอทางสังคมที่คนไทยเข้ามาถักทอกันเพื่อพัฒนาประเทศไทย เมื่อคนไทยทุกภาค ส่วนเข้ามาถักทอกันก็จะเกิดภูมิพล ะ หรือ

พลังแผ่นดิน อันเป็นพลังมหาศาลแห่งความสำเร็จ

เมื่อชุมชนท้องถิ่นอันเป็น ฐานของประเทศเข้มแข็ง จะรองรับประเทศทั้งหมดให้ มั่นคง

ในขณะที่เศรษฐกิจข้างบนวูบไหววิกฤตอยู่เป็นประจำเพราะเงินที่วิ่งวนอยู่ในโลก ๙๙ เปอร์เซนต์ ไม่มีเศรษฐกิจจริงรองรับ

เศรษฐกิจชุมชนเป็นเศรษฐกิจจริง

ที่บูรณาการอยู่ กับชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม เมื่อเศรษฐกิจชุมชนเติบโตขึ้นจึงเป็นความมั่งคั่งที่แท้จริง เพราะ อยู่บนฐานการมีสัมมาชีพเต็มพื้นที่และความเป็นธรรม

กระบวนการชุมชนที่มีสภาผู้นำชุมชนและคนทั้งชุมชนมีส่วนร่วม คือ ประชาธิปไตย ชุมชน ประชาธิปไตยชุมชนเป็นประชาธิปไตยทางตรง

ที่มีฐานกว้างและมีคุณภาพสูงสุด จะ เป็นฐานรองรับให้ประชาชนโดยระดับชุมชนมีคุณภาพดีขึ้น ผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่มีคุณภาพสูง จะมีเป็นล้านๆ คน เฉพาะสภาผู้นำชุมชน หมู่บ้านละ ๕๐ คน ๘๐ ,๐๐๐ หมู่บ้าน รวมกันก็มีถึง ๔ ล้านคนแล้ว ฐานผู้นำที่กว้างและมีคุณภาพจะเป็นพลังในการพัฒนาประเทศไทย

ชุมชนที่เข้มแข็งทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจจะ สามารถดูแลผู้สูงอายุได้ทั้งหมดในขณะที่ ที่ระบบเศรษฐกิจข้างบนไม่สามารถรองรับสังคมผู้สูงอายุได้ คุณภาพเด็กและเยาวชนซึ่งเป็น อนาคตของชาติ ไม่มีคำตอบเลยในสังคมแบบเดิมที่มีความเหลื่อมล้ำสุดๆ แต่ชุมชนที่เข้มแข็งใน การพัฒนาอย่างบูรณาการ จะสามารถ ดูแลการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนได้ทั้งหมด

วิกฤตการณ์ทางศีลธรรมที่ระบอบทั่วโลก มองไม่เห็นความหวังจากการสอนวิชา ศีลธรรม แต่ชุมชนเข้มแข็งคือคำตอบ เพราะศีลธรรมคือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างคน กับคนและระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ชุมชนคือวิถีชีวิตร่วมกัน จึงเป็นที่อยู่ของศีลธรรม ในขณะที่สังคมข้างบน เป็นเรื่องของอำนาจ เงิน และมายาคติ จึงไม่มีที่อยู่ของศีลธรรม แม้มี การสอนวิชาศีลธรรม ศีลธรรมก็ไม่เกิดเพราะศีลธรรมไม่ใช่วิชา แต่เป็นวิถีชีวิตร่วมกัน

การศึกษาซึ่งมีปัญหาหนัก แต่ปฏิรูปเท่าไรก็ไม่สำเร็จ เพราะระบบการศึกษา เข้าไปสู่ การเป็นหิน แต่ในการพัฒนาอย่างบูรณาการของชุมชน โรงเรียนที่ร่วมในกระบวนการพัฒนา อย่างบูรณาการกับชุมชน ก็จะปฏิรูปการเรียนรู้ ไปในตัว เช่นเดียวกับพระศาสนาที่จะปฏิรูป ที่ส่วนบนยากมาก แต่ถ้าวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนและร่วมกับชุมชนในการพัฒนาอย่าง บูรณาการ วัดกับชุมชนต่างก็จะกำกับซึ่งกันและกัน ให้อยู่ในความถูกต้อง

มหาวิทยาลัยซึ่งเคยอยู่กับการสอนโดยเอาวิชาเป็นตัวตั้ง ทำให้ไม่รู้จักความจริงของ ประเทศไทย จึงขาดปัญญาทางนโยบาย ถ้ามหาวิทยาลัยมาทำงานกับตำบลตามที่เสนอใน ยุทธศาสตร์นี้ นอกจากจะนำความรู้และเทคโนโลยี ไปช่วยลดต้นทุน และเพิ่มมูลค่าให้แก่ ชุมชนแล้ว ยังทำให้มหาวิทยาลัยเข้าใจความเป็นจริงของประเทศ ทำให้สามารถสังเคราะห์ นโยบายสาธารณะได้ การที่มหาวิทยาลัยจะสังเคราะห์นโยบายสาธารณะได้ จะทำให้ มหาวิทยาลัยสามารถเป็นหัวรถจักรทางปัญญาพาชาติออกจากวิกฤตได้

ภาคธุรกิจซึ่งมีคนเก่งๆ และมีความสามารถในการจัดการมากที่สุดใน การที่ไป ร่วมในยุทธศาสตร์ตำบล ในทำนอง ๑ บริษัท ๑ ตำบล หรือ ๑ ธนาคารต่อ ๑ ตำบล จะทำให้ พลังของภาคธุรกิจไปช่วยสร้างสมาชิกเพิ่มพื้นที่และต่อเชื่อมเศรษฐกิจมหภาคกับเศรษฐกิจ ชุมชนให้เกื้อกูลกัน ซึ่งเป็นกุญแจของความมั่งคั่งและยั่งยืน

การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติระหว่างทุกฝ่าย จะเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่ใหญ่และ ที่สำคัญที่สุดในประเทศไทย อันก่อให้เกิดความเสมอภาค ภารดรภาพ และสามัคคีธรรม ส่งผลให้เกิดภูมิพลหรือพลังแผ่นดิน เพื่อสร้างประเทศไทยในฝัน ให้เป็นประเทศที่น่าอยู่ที่สุด เพื่อ อนาคตของเราทุกคน

ในอนาคตเมื่อมีรัฐบาลพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้ง ขอให้รัฐบาลใหม่ดำเนินการ พัฒนาประเทศด้วยยุทธศาสตร์ตำบล ตามที่เสนอมานี้ต่อไปด้วย เพราะการที่คนไทยถกทอ กันพัฒนาประเทศไทย ย่อมลดความหนักใจของรัฐบาลทุกๆ รัฐบาล และพรรคการเมืองจะ พบว่า การพัฒนาอย่างบูรณาการจะเป็นฐานให้ประชาธิปไตยแข็งแรง

คัดลอกจาก <https://www.slideshare.net/PattyMim/ss-77361096>